

Κείμενο 1

Η κλιματική αλλαγή είναι εδώ!

Το άρθρο του [Νίκου Τσούλια](#), κατάλληλα διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης, δημοσιεύθηκε την 01/09/2021 στο ηλεκτρονικό περιοδικό "Fractal"

Η όλη ανάπτυξη της ανθρωπότητας και η συνακόλουθη οικονομική μεγέθυνση έχουν φτάσει στα όρια αντοχής το φυσικό περιβάλλον του πλανήτη μας. Οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται. Η εκτός κάθε λογικής χρήση αντιπεριβαλλοντικής ενέργειας έχει υπερβεί τις δυνατότητες απορρόφησης των επιπτώσεων από τους παράγοντες εξισορρόπησης της δυναμικής οικολογικής ισορροπίας της φύσης.

Οι καύσεις των υγρών ορυκτών έχουν πολλαπλασιάσει σε μεγάλο βαθμό τις ποσότητες του διοξειδίου του άνθρακα και άλλων οξειδίων στην ατμόσφαιρα. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι εδώ και αρκετά χρόνια μια σκληρή πραγματικότητα με εμφανείς τις σοβαρές επιπτώσεις.

Αλλά δεν την συνειδητοποιούμε. Κάνουμε και κάτι άλλο. «Κρυβόμαστε». Σε ένα τόσο παγκόσμιο πρόβλημα, πώς μπορώ να το λύσω εγώ / εμείς αν δεν συμφωνήσουμε όλοι; Και αυτό το ερώτημα τίθεται από κράτη και από κυβερνήσεις, από κόμματα και από κοινωνικές δυνάμεις, από φορείς και πολίτες και μοιάζει τόσο καθησυχαστικό...

Οι καταστροφές, όμως, της κλιματικής αλλαγής έχουν ήδη αρχίσει να εκδηλώνονται και δεν απειλούν απλά και μόνο την συνεχή και χωρίς μέτρο οικονομική μεγέθυνση, αλλά τον τρόπο ζωής μας και ακόμα περισσότερο το μέλλον μας. Το μέλλον δεν είναι αύριο. Είναι σήμερα...

Η μέση θερμοκρασία της Γης αυξάνει με εκθετικές τάσεις. Η ξηρασία δεν είναι πια ερημικό ή υποερημικό φαινόμενο. Έχει επεκταθεί στις περιοχές του εύκρατου κλίματος. Η Μεσόγειος ήδη γνωρίζει τη δυναμική της ερημοποίησης. Οι βροχοπτώσεις γίνονται όλο και πιο σπάνιες σε πολλές περιοχές όλων των ηπείρων. Η φυτοκάλυψη μειώνεται δραματικά. Τα μεγάλα δάση μπαίνουν στον ξέφρενο ρυθμό της εκμετάλλευσης. Οι λεγόμενοι πνεύμονες της ανθρωπότητας συρρικνώνονται όλο και πιο πολύ.

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα γίνονται όλο και πιο συχνά και πιο έντονα. Φονικές πλημμύρες καταστρέφουν χώρες της Ευρώπης. Οι πυρκαγιές απλώνονται σε όλο τον πλανήτη. Η Ελλάδα, η Τουρκία, ο Καναδάς, οι ΗΠΑ δεν παίρνουν ανάσα από το πέρασμα της φωτιάς. Οι εμπρησμοί, αλλά και η πρόσφορη γι' αυτούς πλέον οικολογική συνθήκη, γίνονται εφιάλτες για τη ζωή των ανθρώπων.

Η είδηση δεν προκαλεί σοκ, γιατί τα σούπερ μάρκετ εξακολουθούν να έχουν γεμάτα ράφια. Αλλά, το αύριο έχει ήδη ...εγκατασταθεί στα ράφια που δεν φαίνονται με τα μάτια. Η κλιματική αλλαγή τριπλασίασε τις απώλειες συγκομιδής στην Ευρώπη.

Η χώρα μας περνάει δύσκολες στιγμές. Ζωές, περιουσίες, φυσικός πλούτος, αισθητική ομορφιά χάνονται. Η οικονομία θα ξαναμπει σε στενό κλοιό. Εθνική συνεννόηση δεν φαίνεται ούτε καν στον εθνικό ορίζοντα. Το αποδείξαμε με τον πιο κυνικό τρόπο στην οικονομική κρίση, στην πανδημία και τώρα στην επέλαση της καταστροφής από τις πυρκαγιές.

«Από τα 16.300 χλμ. ακτογραμμής κινδυνεύουν περίπου τα 2.000 χλμ. Είμαστε, πλέον, στην εξελισσόμενη ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή. Από εδώ και πέρα, θα περιμένουμε πιο συχνά ακραία φαινόμενα», επισημαίνει ο γενικός γραμματέας της Ακαδημίας Αθηνών και εθνικός εκπρόσωπος για την Κλιματική Αλλαγή καθηγητής Χρήστος Ζερεφός.

Τελικά, ποιος έχει την κύρια ευθύνη για τα παραπάνω προβλήματα; [...] Και τι απαντάμε στο κύριο ερώτημα που έχει τεθεί και είναι αμείλικτο ως προς το “τι κάνουμε” εμείς πολιτικά, κοινωνικά, επιστημονικά για την επίλυσή τους;

Κείμενο 2

Κλιματική αλλαγή: Πώς θα είναι η ζωή στην Ελλάδα σε δέκα χρόνια.

Το κείμενο που ακολουθεί προέρχεται από τη συνέντευξη που παραχώρησε στον Γιώργο Φιντικάκη ο Κώστας Καρτάλης, καθηγητής Φυσικού Περιβάλλοντος στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πηγή: www.liberal.gr/apopsi (17 Ιουλίου 2021), (Διασκευή).

Τα ακραία καιρικά φαινόμενα κάνουν και φέτος έντονη την παρουσία τους παντού, από τους πρόωρους καύσωνες σε Ελλάδα και Ευρώπη, μέχρι τις πλημμύρες στη Γερμανία. Πώς θα είναι το κλίμα σε δέκα, είκοσι χρόνια από σήμερα;

Θα χαρακτηρίζεται από την αύξηση της θερμοκρασίας του αέρα, της επιφάνειας της θάλασσας, καύσωνες που γίνονται όλο πιο συχνοί (χαρακτηριστικό παράδειγμα οι καύσωνες στον Καναδά). Όλα δείχνουν ότι η κλιματική αλλαγή έρχεται πιο γρήγορα από όσο είχε εκτιμηθεί με τη χρήση των κλιματικών μοντέλων.

Οι εκτιμήσεις αναθεωρούνται. Τα πάντα δείχνουν ότι η κλιματική αλλαγή έρχεται μια 10ετία νωρίτερα. Η αύξηση της θερμοκρασίας κατά 1,5 βαθμό σε σχέση με την προβιομηχανική περίοδο δεν θα συμβεί το 2050. Με τους σημερινούς ρυθμούς, ενδέχεται να συμβεί ως το 2030. Αυτό ισχύει φυσικά και για την Ελλάδα.

Έχει σημασία να επισημάνουμε ότι η κλιματική αλλαγή δεν αποτελεί κίνδυνο μόνο για τις μελλοντικές γενιές. Δεν αφορά το απώτερο μέλλον, σε 30, 40, 50 χρόνια από σήμερα, όπως αρκετοί ισχυρίζονται. Αλλά το παρόν, καθώς η θερμοκρασία του πλανήτη αυξάνεται παντού με επιταχυνόμενο ρυθμό. Βλέπουμε άνοδο της θερμοκρασίας σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας, βλέπουμε επιβάρυνση στις ελληνικές πόλεις λόγω των θερμικών συνθηκών. Συνολικά η Μεσόγειος θεωρείται κλιματικό hot spot. Το κλίμα της επιδεινώνεται. Γίνεται πιο θερμό, πιο ξηρό, πιο άστατο, ενώ τα ακραία καιρικά φαινόμενα γίνονται πιο συχνά και πιο έντονα. [...]

Είναι αναπόφευκτο το πρόβλημα να γίνει μη αναστρέψιμο;

Ναι, αν συνεχιστούν οι ρυθμοί με τους οποίους παράγονται τα αέρια του θερμοκηπίου και ειδικότερα το διοξείδιο του άνθρακα και το μεθάνιο.

Ποιο είναι το αισιόδοξο και πιο το απαισιόδοξο σενάριο;

Καταρχήν βλέπουμε ότι η Ευρώπη κινείται όλο και πιο δυναμικά απέναντι στην κλιματική αλλαγή. Το πακέτο «Fit for 55» που ανακοινώθηκε μέσα στην εβδομάδα, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο θα μειωθούν κατά 55% οι εκπομπές CO₂ ως το 2030, είναι ένα πολύ φιλόδοξο και ενδιαφέρον σχέδιο. [...] Επιπλέον, διαμορφώνεται μια νέα δυναμική και σε παγκόσμιο επίπεδο [...] Επίσης, εδώ και 2-3 έτη, η ποσότητα των αερίων του θερμοκηπίου που εκπέμπεται από τις ανεπτυγμένες χώρες είναι σχεδόν ίση με εκείνη που εκπέμπουν οι αναπτυσσόμενες. Οι πρώτες έχουν τη δυνατότητα να πάρουν μέτρα για πιο καθαρές τεχνολογίες ενέργειας, όχι όμως και οι αναπτυσσόμενες.

Κείμενο 3

Προφητεία

Το ποίημα ανήκει στη συλλογή του Αργύρη Χιόνη «Η φωνή της σιωπής», Ποιήματα 1966-2000, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 2019.

«Θα 'ρθεί καιρός
που θα στερέψει η θάλασσα
και θα γενούν τα πλοία
καραβάνια
και θα γενεί η ψυχή μας
έρημος
κι οι γλάροι
κατοικίδια όνειρα.
Θα 'ρθεί καιρός

που θάνατος
δεν θα 'ναι πια ο θυθός
αλλά ο ήλιος
και νοσταλγία
όχι η στεριά
μα το νερό.
Τότε
και τ' όνειρο
θ' αλλάξει χρώμα·
δεν θα 'ναι πια γαλάζιο
αλλά κίτρινο.»

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Ποια άποψη για την κλιματική αλλαγή εκφράζει ο καθηγητής, Κώστας Καρτάλης, στην πρώτη του απάντηση στο Κείμενο 2; Οργάνωσε την απάντησή σου σε 50-60 λέξεις, κάνοντας σχετικές αναφορές από το κείμενο.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Να δικαιολογήσεις στο Κείμενο 1 την επιλογή του συγγραφέα να παραθέσει δύο ερωτήματα στο τέλος του κειμένου του.

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Να βρεις στο Κείμενο 1 πέντε σχόλια που διατυπώνει ο συγγραφέας, τρία λεκτικά και δύο με σημεία στίξης (μονάδες 5), και να εξηγήσεις ποια ήταν η πρόθεσή του, όταν επέλεξε καθένα απ' αυτά (μονάδες 5).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις βασισμένος/η σε τρεις κειμενικούς δείκτες γιατί το ποιητικό υποκείμενο προφητεύει στους τελευταίους στίχους του Κειμένου 3 ότι το όνειρο από γαλάζιο θα γίνει κίτρινο. Ποια συναισθήματα και ποιες σκέψεις προκάλεσε σ' εσένα η ανάγνωση του κειμένου; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15